

Úvodní slovo

V letošním ročníku nedělní školy vám nabídneme tři cykly výkladů: Desatero, modlitbu Páně a Apoštolské vyznání víry. Jednotlivé úlohy budou doprovázet vybrané biblické příběhy a další aktivity, které vám umožní téma rozpracovat pro různé věkové kategorie i pro děti různé úrovně vzhledu do biblických látek a témat víry.

Navazujeme tu volně na někdejší výklady z let 1988-89 (pro nižší stupeň s poznámkami pro vyšší stupeň) a částečně na řady *Proroci dětem* (1999-2001) a *Dokud se zpívá* (2008-2009). Strukturu jednotlivých příprav jsme se pokusili dále katecheticky i pedagogicky propracovat a dát jí přitom méně odbornickou podobu. V ideálním případě může letošní cyklus završit „dějepravý seriál“ *Pozvání na cestu* s příběhy ze Starého (2009-2011) a Nového zákona (2011-2013). Plnohodnotně ho však užijete i pro děti nově přicházející do nedělní školy.

(Desatero)

V tomto dílu najdete výklady Desatera (Ex 20, Dt 5). Vykládáme ho jako „deset slov na cestu vysvobození“, jako slova pro víru, která se předávají ve společenství víry. Rozumíme jim jako ukazatelům z příběhu vysvobození. I pro slova desatera platí ono „Až se tě tvůj syn zeptá..., odpovíš: Byli jsme otroky v Egyptě a Hospodin nás vysvobodil.“ (srvn. Ex 12,26; Dt 6,20)

Souvislost s vybranými biblickými příběhy chce rozeznít u každého z „deseti slov“ jeho „odkud a kam“: nejen od čeho osvobozuje, před čím chrání, ale také jaký rozměr vztahu k Bohu a člověku otevírá.

Těžiště výkladu a práce s dětmi spočívá v katechezi. Nepřipravovali jsme výklad především teologický ani předlohu pro vyučování (náboženské) etiky. Od každodennosti naší víry, jejích otázek, výzev a rozhodování samozřejmě nechceme děti oddělovat. Chceme se k ní dostat jako ti, kdo společně čerpají z darů Boží záchrany, věrnosti a oslovování.

Přejeme vám, abyste s dětmi mohli objevit to, co jsme během přípravy objevovali my sami.

Za katechetickou skupinu

Tomáš Trusina

Desatero

Desatero přikázání je jako deset prstů na ruku. Máme ho mít na paměti, abychom stále věděli, či jsme. O samotě můžeme meditovat o každém ze svých deseti prstů. Dává to člověku svobodu a jistotu.

Takže *pravý palec*: Jsme Boží. Když si na nás někdo vyskakuje a vymýšlí si, co všechno musíme udělat, abychom žili hodnotný život, tak ho máme poslat někam.

Pravý ukazováček: Do karet Bohu nevidíme, ale důvěřujeme mu, že nás vede správně. Bible je plná příběhů o tom, jak je jeho vedení někdy zvláštní. Proto mu důvěřujeme, i když se nám může zdát, že je daleko. To je pak lepší vydržet, než si najít náhražky.

Pravý prostředníček: Boží jméno není lopata, abychom si s jeho pomocí nahrabávali majetek, slávu nebo nějakou výhodu. Když to děláme, má z toho Bůh ostudu.

Pravý prsteníček: Pán Bůh je zvědavý na naše dílo, je ale zvědavý také na to, jak umíme odpočívat a oslavovat. Neděle připomíná, jak Bůh vzkřísil Ježíše z mrtvých. Porazil tak smrt a to je důvod k oslavě.

Pravý malíček: Na svět nás přivedli rodiče, jsme jejich pokračováním, čím jsme sami starší, tím více vrůstáme do jejich podoby – a úcta k nim má vždy blízko k přijetí sebe samotného.

Levý palec: Lidský život je Boží dar. Neumíme ho vyrobit, dá se ale zničit. Kolem lidského života musíme našlapovat polehounku potichounku.

Levý ukazováček: Bůh nás stvořil tak, že teprve ve dvou se stáváme plně lidmi. Tam, kde jsou dva svoji, nemá se už nikdo třetí co ochomýtat.

Levý prostředníček: Nekráste, co jiného.

Levý prsteníček: Jazyk je potvora a někdy je nejlepší udělat si na něm uzel. Ve vypjatých situacích jde o život. Mnohem častěji lze ublížit malou pomluvičkou, drbíkem, jen tak mimochodem vypuštěným...

Levý malíček se opět už blíží pravému palci: jelikož jsme Boží, nemusíme se srovnávat s druhými a závidět jim, čeho všeho dosáhli.

Z prstů levé ruky se v naší kultuře někdy stává pěst. Z přikázání nezabiješ je přidáním několika slov moje právo na život, z přikázání nepokradeš moje právo na majetek, z přikázání nezczizolíš moje právo na rodinné štěstí... Tato práva si můžeme nastokrát odhlasovat. Ale na kom chceme vymáhat jejich plnění? Zdá se mi, že lepší je zůstat u starobylého znění Desatera. Neprohloupí, kdo se ho naučí zpaměti. Bude alespoň přesně vědět, co to obnáší být Božím.

Desatero je ovšem v Bibli zachycené dvakrát. Ve 2. Mojžíšově 20. kapitole a v 5. Mojžíšově 5. kapitole. Jsou to dvě nepatrně odlišné verze. Ta první zdůvodňuje den odpočinku stvořením (po šesti dnech tvoření Bůh odpočinul), ta druhá zkušeností z otroctví (víš, jaké to je otročit bez přestávky). Zajímavé je rozdělení Desatera v různých církvích. Tvoří ho totiž celkem 16 biblických veršů, ale nikde není psáno, kudy přesně jde hranice mezi jednotlivými přikázáními. Pro Židy tvoří prvé přikázání pouze slova „Já jsem Hospodin, Tvůj Bůh, který tě vyvedl z egyptské země z domu otroctví.“ Přikázání nemít jiné bohy a nezobrazit Boha pak společně tvoří druhé přikázání. Pro katolíky je to všechno jedním, prvním, přikázáním. Poslední přikázání, zapovídající závist, pak rozdělují na dvě. Evangelíci zase vyzdvihli jako druhé přikázání slova „Neučiniš sobě rytiny ani jakéhokoli podobenství. Několikrát se v Bibli ozve, že bylo Desatero napsáno na dvou kamenných deskách. Ustálil se zvyk považovat první desku za ztělesnění vztahu k Bohu, druhou pak za ztělesnění vztahu k lidem okolo nás. Přesně jak to řekl Pán Ježíš, když na dotaz, které přikázání je nejdůležitější, spojil dva starozákonní verše: „Milovat budeš Hospodina, svého Boha...“ a „Milovat budeš bližního svého jako sebe samého.“ (Mt 22,35–40 = Dt 6,5 + Lv 19,34b)

Petr Sláma

Jak si vyrobit plakát k Desateru

Při první hodině s dětmi můžeme vyrobit velký plakát, na který budeme postupně zapisovat (nalepovat) znění jednotlivých přikázání Desatera. Obraz vystihuje, že Desatero je dáno společenství Božího lidu. Ruce jsme zvolili také proto, že jejich deset prstů nenásilně připomíná desítku Božích směrůvek.

Budeme potřebovat:

velký balicí papír, barevné nebo obyčejné papíry formátu A4, nůžky, lepidlo, pastelky, případně také nálepky, třpytky, zdobící lepidla atd.; připínáčky na připevnění plakátu na stěnu a kladivo, nebo lepicí pásku či lepicí hmotu na plakáty.

Jak postupovat:

Dětem rozdáme papíry (barevné nebo bílé vel. A4), poprosíme je, aby si na ně *obkreslily obě své ruce* (pomůžeme jim), pak na ruce napíší své *jméno* (např. na jednu jméno, na druhou příjmení), mohou si je rozmanitě *ozdobit* pastelkami, barvami, barevným papírem, malé děti rády nalepují samolepky (třeba zlaté hvězdičky) atd. Vystřižené ruce nalepíme na velký balicí papír *do kruhu* tak, aby ve prostředřed zůstalo místo – do něj nakreslíme *dvě desky Desatera* (obrys, případně čísla 1-10). Každou další lekci na papír napíšeme znění přikázání (příp. nalepíme vytištěné).

Pokud se některé dítě ke skupině připojí později, dohlédneme, aby si také vyrobilo svoje „ruce“ na plakát. Učitelé by se měli také připojit. Můžeme při rodinné neděli vyzvat celý sbor, aby se připojil apod.

Varianty:

- Ruce na papír obtiskneme pomocí „prstových“ barev. Je třeba mít dostatek papírových ručníků, lavor na umytí rukou atd. Jméno můžeme napsat vedle obtisku.
- Kromě textu můžeme k přikázáním přiřazovat i symboly, jednoduché obrázky apod. – zvláště tehdy, kdy máme v neděelce předškoláky.

Po dokončení oddílu Desatero se s plakátem vyfoťte a pošlete fotografii na oddělení výchovy (vychova@e-cirkev.cz). Budeme rádi svědky Vašeho společného díla.